בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ד', ב' בניסן תשס"ד (24 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, המהדורה החודשית של **"דע מאין באת..."**: [על המתרחש בעולם במאה ה- **15** לסה"נ]

חשיבותה של המאה ה- 15 בתולדות אירופה נעוצה בכך שבפעם הראשונה החל הקצה המערבי של היבשת לגלות שוני בהשוואה לכל חלקי העולם האחרים. לראשונה החל להתגבש האופי הטכנולוגי והאינטלקטואלי החדש של התרבות המערבית. תהליך זה נפתח אמנם באיטליה של "טרום הרנסאנס", אבל ביטויו בפורטוגל נראה גם מחוץ ליבשת: לקראת סוף המאה היו אלה התגליות הגיאוגרפיות הגדולות; ב- 1488 כבר הגיעו הפורטוגלים לכף התקוה הטובה שבדרום אפריקה וב- 1499 להודו, אחרי שהקיפו את אפריקה. נפתח עידן הקולוניאליזם האירופי.

שכנתה של פורטוגל, ספרד, שב- 1479 התאחדו בה ממלכות קסטיליה וארגון, הצליחה ב- 1492 לחסל את המדינה הערבית האחרונה על שטחה, גרנאדה, ולשלוח באותה שנה את קולומבוס למסע, שבו גילה בבלי דעת את אמריקה. גירוש היהודים מספרד באותה שנה [הגזירה פורסמה היום, **ב' בניסן**!] מסמל את התעצמות הקנאות הדתית, שאחד מביטוייה החזקים היה באינקוויזיציה נגד היהודים [המומרים]. קנאות דתית זו היתה בסופו של דבר בעוכריה של ספרד.

צרפת סיימה בנצחון את "מלחמת 100 השנים" נגד אנגליה – מלחמה שנעשה בה לראשונה שימוש בארטילריה בקנה מידה גדול. תחת שלטונו של המלך לואי ה- 11 (1461-1483) שהיה דיפלומט מוכשר, הצליחה צרפת להגדיל את שטחה בלי לנהל כלל מלחמות. ב- 1494 פלשה צרפת לאיטליה, מפני שהנהגתה שאפה להקים אמפיריה צרפתית-איטלקית. איטליה, לעומת זאת, שילמה את מחיר אי-איחודן של מדינותיה הזעירות. הפלישה הצרפתית שמה קץ לעצמאותן (למעט סאבויה) למשך 366 שנים בקירוב [עד 1860]. אחרי מפלתה בצרפת ב- 1453 אנגליה סבלה מ"מלחמת השושנים" בין שני ענפים של אותה שושלת, אבל היא ידעה שוב תקופה של שיקום אחרי נצחונו של הנרי ה- 7 במאבק זה ב- 1485.

לקראת שנת 1440 המציא יוהאן גוטנברג את הדפוס והשלים בשנת 1455 את הדפסת הספר הראשון – הוולגטה, התרגום הלטיני לתנ"ך. שווייצריה, קונפדרציה של אוליגארכיות עירוניות ושל "מחוזות היער" החקלאיים, התגלתה כמדינה צבאית: היא הצליחה לחסל את דוכסות בורגונדיה, שאיימה על קיומה (1477). ברוסיה אירגן איוון ה- 3, השליט מאז 1462, ממלכה חזקה, ושם קץ להגמוניה המונגולית (1480).

באימפריה העות'מנית התארגן צבא מורכב משבויים נוצרים שהתאסלמו – ה"יאניצרים". נצחונם של התורכים בווארנה (בולגריה) ב- 1444 חיסל את הנסיון האחרון של אבירים אירופים לבלום את התפשטות האמפיריה החדשה. ב- 1453 הצליח הצבא העות'מני בפיקוד השולטאן מוחמד ה- 2 לכבוש את קונסטנטינופל, בירת האמפיריה הביזאנטית.

במאה ה- 15, הנחשבת אחת המאות הסוערות בתולדות העולם, בולטים במיוחד שלושה אירועים דרמטיים: השתלטות האמפיריה העות'מנית על חלקים נרחבים של אירופה (1453), גילוי "העולם החדש" ב- 1492, והקנאות הנוצרית בספרד, שהגיעה לשיאה בגירוש היהודים, גם זה בשנת 1492. **מאה זו עמדה גם בסימן פריחה תרבותית**

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ד', ב' בניסן תשס"ד (24 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ואמנותית חסרת תקדים. הבשורה הגדולה בתחום זה באה מאיטליה. זו העניקה לעולם את הברק ואת הניצוץ של התקופה. הגדול מבין אומניה היה ליאונרדו דה-וינצ'י (1425-1519).
[ואלה תולדות ... 2000]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל